ՇԻՐԱԿԻ ՀԱՅԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱՋՈՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

ՇԻՐԱԿԸ՝ ՀՅՈՒՍԻՍԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲԱՆԱՀՅՈՒՍԱԿԱՆ ԵՎ ԱՋԳԱԳՐԱԿԱՆ ԴՐՍԵՎՈՐՈՒՄՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

(Նվիրվում է բանագետ Մարինե Խեմչյանի հիշատակին)

Միջազգային գիտաժողով
6-7-ը նոյեմբերի 2026թ., Գյումրի

Գիտաժողովն անցկացվում է ՀՀ ԿԳՄՄՆ Գիտության կոմիտեի ֆինանսավորմամբ 25RG-6B114 ծածկագրով «Կարս-Շիրակ տարածաշրջանի բանահյուսական ժառանգությունը» նախագծի շրջանակներում

Կազմկոմիտե

Արմեն ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ *Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոնի տնօրեն, պ.գ.թ., դոցենտ, գիտաժողովի կազմկոմիտեի նախագահ, Հայաստան*

Հասմիկ ՄԱՏԻԿՅԱՆ *Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոնի գիտաշխատող, բ.գ.թ., դոցենտ, նախագծի ղեկավար, Հայաստան*

Փոլ ՔԱՈՒԴԵԼ *Բրիստոլի համալսարանի պատվավոր ավագ գիտաշխատող, նախագծի միջազգային խորհրդատու, Մեծ Բրիտանիա*

Դանիելա ՀԱՅՍԱՆ *Շտեֆան չել Մարե համալսարան, բ.գ.թ., դոցենտ, Ռումինիա*

ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑԸ

6–7 ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 2026 Թ.

Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոն
ՀՀ, Շիրակի մարզ, ք. Գյումրի, Վազգեն Սարգսյան փողոց, 5ա:

10^{15} – 10^{30} - Գիտաժողովի մասնակիցների գրանցում

11^{00} – 13^{30} – Գիտաժողովի նիստեր

13^{30} – 14^{00} - Ընդմիջում

14^{00} – 14^{30} - Գրքի շնորհանդես
Childbearing and Childrearing Traditions of the Shirak Region of Armenia (հեղինակ՝ Հասմիկ Մատիկյան, բ.գ.թ., դոցենտ)

14^{30} – 16^{30} - Գիտաժողովի նիստեր

17^{00} – Քննարկում և ամփոփում

ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԻ ՆԻՍՏԵՐ

Բացման խոսք՝ *Արմեն ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ*
Հասմիկ ՄԱՏԻԿՅԱՆ

ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ, ՀՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

Նախագահող՝ *Դավիթ ՆԱՀԱՏԱԿՅԱՆ (Ճ.թ.)*

1. Արկադի ԱԿՈՊՈՎ (Հայաստան)
Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոն
«Տայք» միության գործունեությունը

2. Թամար ԾՈՊՈՒՐԱՇՎԻԼԻ (Վրաստան)
Իլիայի պետական համալսարան
Հայ-վրացական փիլիսոփայական փոխառնչությունները XVIII դարի Վրաստանում. Անտոն Բագրատիոնիի դպրոցի օրինակը

3. Էոժենի ՍԱՔԸԶ (Բուլղարիա)
Սոֆիայի «Սուրբ Կլիմենտ Օհրիդսկի» համալսարան
Բուլղարիայի հայ համայնքը՝ որպես միջնորդ հայ-բուլղարական դիվանագիտական հարաբերությունների ձևավորման գործընթացում

4. Դավիթ ՆԱՀԱՏԱԿՅԱՆ (Հայաստան)
Ճարտարապետության և շինարարության Հայաստանի ազգային համալսարան
Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոն
Լուսինե ՆԱՀԱՏԱԿՅԱՆ (Հայաստան)
Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոն
Շիրակի ավանդական բնակելի տների ճարտարապետական ուսումնասիրություն

5. Լևոն ՄԿՐՏՉՅԱՆ (Հայաստան)

Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոն

Աշոցքի սարահարթի և Փամբակի գոգհովտի բրոնզ-երկաթեդարյան ամրոցների տարածական կազմակերպումը. համեմատական GIS վերլուծություն

6. Սուսաննա ԱԴԱՄՅԱՆ (Հայաստան)

Հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտ

Պատմական Շիրակ գավառի վիմագրական ժառանգությունն ըստ Հրաչյա Աճառյանի «Հայարձանի»

7. Սարգիս ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ (Հայաստան)

Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոն

Լուսինե ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ (Հայաստան)

Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոն,

Շիրակի պետական համալսարան

Երվանդունյաց Հայաստանի մ.թ.ա. III դ. պատմության մի անտեսված աղբյուր

8. Կարինե ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ (Հայաստան)

Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոն

Արևմտահայ որբերին ոչնչացնելու թուրքական ռազմավարությունը Ալեքսանդրապոլի գավառի բռնազավթման շրջանում (1920–1921)

9. Ինգա ԱՎԱԳՅԱՆ (Հայաստան)

«Կումայրի» պատմամշակութային արգելոց-թանգարան,

Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոն

Բանտարկյալը բանտախցի կյանքի և գողական աշխարհի միջև (ըստ Կարապետ Դուրգարյանի հիշողությունների)

ԲԱՆԱՀՅՈՒՍՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՒՅԹ

Համանախագահներ՝ *բ.գ.թ., դոցենտ Հասմիկ Մատիկյան*
բ.գ.թ., դոցենտ Լուսինե Ղոեջյան

1. **Էսթեր ԽԵՄՉՅԱՆ (Հայաստան)**
Հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտ
Իրապատում գրույցները Կարս-շիրակյան տարածաշրջանի բանավոր ավանդույթում

2. **Անտոանետա ԱՆԳԵԼՈՎԱ (Բուլղարիա)**
Սոֆիայի «Սուրբ Կլիմենտ Օխրիդսկի» համալսարան
Կին կերպարները հայկական հեքիաթներում. դասակարգում և վերլուծություն

3. **Հասմիկ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ (Հայաստան)**
Երևանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիայի
Գյումրու մասնաճյուղ
Երգարանը որպես աղբյուրագիտական և հետազոտական նյութ

4. **Լուսինե ՂՈՒԵՋՅԱՆ (Հայաստան)**
Հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտ
Հասմիկ ՄԱՏԻԿՅԱՆ (Հայաստան)
Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոն
Ավանդական բանահյուսության ժամանակակից դրսևորումները Շիրակի տարածաշրջանում (ըստ 2026 թվականի դաշտային նյութերի)

5. **Հասմիկ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ, Աստղիկ ԼԱԼԱԲԵԿՅԱՆ, Ռոման ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ (Հայաստան)**
Հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտ
Հայերի հացաթխման մշակույթի շուրջ (ըստ Սյունիքում կատարված ազգագրական հետազոտությունների)

6. **Դեվենդեր ԿՈՒՄԱՐ (Հնդկաստան)**

Բանաբասի համալսարան

Կանանց ժողովրդական երգերի գրառումը. դաշտային աշխատանքների դիտարկումներ Հարյանայի գյուղական բնակավայրերում

7. **Սիրանուշ ՓԱՐՍԱԴԱՆՅԱՆ (Հայաստան)**

ԳԱԱ Մանուկ Աբեղյանի անվան գրականության ինստիտուտ

Ավգուստ ֆոն Հաքստհաուզենը և հայ ժողովրդական բանահյուսությունը

8. **Սիդնի ՏԻՐԾՎԵԼ (ԱՄՆ)**

Քարլթոնի քոլեջ

Բրեհոնյան իրավունքը և կարագ գողացող վհուկները վաղ նոր շրջանի Իռլանդիայում. իրավական ավանդույթներ, ժողովրդական հավատալիքներ և վհուկների հետապնդումը կանխելու միջոցներ

9. **Կարինե ՍԱՀԱԿՅԱՆ (Հայաստան)**

Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոն,

Շիրակի պետական համալսարան

Ռոզա ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ (Հայաստան)

Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոն

Բանաձևային խոսքի էթնոմշակութային դրսևորումները. փորձ, հիշողություն և գոյատևում

10. **Վարդուհի ԲԱԼՈՅԱՆ (Հայաստան)**

Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոն

Շիրակի ժողովրդական հեքիաթը և մանկական ընթերցանությունը. բանահյուսությունից՝ մանկական գրականություն

11. **Հասմիկ ՄԱՏԻԿՅԱՆ (Հայաստան)**

Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոն

Շիրակի պետական համալսարան

Փոլ ՔԱՈՒԴԵԼ (Մեծ Բրիտանիա)

Բրիստոլի համալսարան

Արմանուշ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ (Հայաստան)

Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոն

Կերակրի խորհրդաբանությունը մանկական բանահյուսական տեքստերում (Կարսի և Շիրակի նյութերի հիման վրա)

Գիտաժողովի մասնակից հաստատություններ

1. Սոֆիայի «Սուրբ Կլիմենտ Օխրիդսկի» համալսարան, Բուլղարիա

2. Քարլթոնի քոլեջ, Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներ

3. Իլիայի պետական համալսարան, Վրաստան

4. Բրիստոլի համալսարան, Մեծ Բրիտանիա

5. Բանարասի համալսարան, Հնդկաստան

6. Շիրակի հայագիտական հետազոտությունների կենտրոն, Հայաստան

7. Հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտ, Հայաստան

8. Մանուկ Աբեղյանի անվան գրականության ինստիտուտ, Հայաստան

9. Երևանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիա, Հայաստան

10. «Կումայրի» պատմամշակութային արգելոց-թանգարան, Հայաստան

11. Ճարտարապետության և շինարարության Հայաստանի ազգային համալսարան

12. Շիրակի պետական համալսարան

SHIRAK CENTER FOR ARMENOLOGICAL STUDIES

SHIRAK AS A CENTER OF FOLKLORE AND ETHNOGRAPHIC EXPRESSIONS IN NORTHERN ARMENIA

(Dedicated to the memory of folklorist Marine Khemchyan)

International Conference

6-7 November 2026, Gyumri

The conference is held within the framework of the project "The Folklore Heritage of the Kars–Shirak Region" (25RG-6B114), funded by the Science Committee of the Ministry of Education Science, Culture and Sports of the Republic of Armenia

ORG COMMITTEE

HAYRAPETYAN Armen
Director of the Shirak Center for Armenological Studies, PhD in History, Associate Professor, Chair of the Conference Organizing Committee, Armenia

MATIKYAN Hasmik
Researcher at the Shirak Center for Armenological Studies, PhD in Philology, Associate Professor, Project Leader

COWDELL Paul
Honorary Senior Research Associate at the University of Bristol, United Kingdom, Project Consultant

HĂISAN Daniela
PhD in Philology, Associate Professor at Stefan cel Mare University of Suceava, Romania

TIMETABLE OF THE CONFERENCE

6–7 November 2026

Shirak Center for Armenological Studies
5A Vazgen Sargsyan Str, Gyumri, Shirak Region, Republic of Armenia

10^{15} – 10^{30} - Registration

11^{00} – 13^{30} – Conference Sessions

13^{30} – 14^{00} - Lunch break

14^{00} - 14^{30} - Book Launch
Childbearing and Childrearing Traditions of the Shirak Region of Armenia
(author: Hasmik Matikyan, PhD in Philology, Associate Professor)

14^{30} – 16^{30} - Conference Sessions

17^{00} – Closing and Summary

SESSIONS OF THE CONFERENCE

Welcome Speech: *Armen HAYRAPETYAN*
Hasmik MATIKYAN

HISTORY, ARCHAEOLOGY, AND ARCHITECTURE

Chair: **Davit NAHATAKYAN** (PhD in Architecture)

1. Arkadi AKOPOV (Armenia)
Shirak Center for Armenological Studies
The Activities of the "Tayk" Union

2**. Tamar TSOPURASHVILI (Georgia)**
Ilia State University
Armenian–Georgian Philosophical Interrelations in 18th-Century Georgia: The Case of Anton Bagrationi's School

3. Eugenie SAKIZ (Bulgaria)
Sofia University "St. Kliment Ohridski"
The Armenian Community of Bulgaria and Its Role as an Intermediary in the Formation of Armenian–Bulgarian Diplomatic Relations

4. Davit NAHATAKYAN (Armenia)
National University of Architecture and Construction of Armenia
Shirak Center for Armenological Studies
Lusine NAHATAKYAN (Armenia)
Shirak Center for Armenological Studies
An Architectural Study of Traditional Residential Houses in Shirak

5. Levon MKRTCHYAN (Armenia)

Shirak Center for Armenological Studies

The Spatial Organization of Bronze and Iron Age Fortresses on the Ashotsk Plateau and the Pambak Depression: A Comparative GIS Analysis

6. Susanna ADAMYAN (Armenia)

Institute of Archaeology and Ethnography

The Epigraphic Heritage of the Historical Province of Shirak According to Hrachya Acharian's "Hayardzan"

7. Sargis PETROSYAN (Armenia)

Shirak Center for Armenological Studies

Lusine PETROSYAN (Armenia)

Shirak Center for Armenological Studies,

Shirak State University

An Overlooked Source on the History of Yervanduni Armenia in the 3rd Century BC

8. Karine ALEKSANYAN (Armenia)

Shirak Center for Armenological Studies

The Turkish Strategy for the Extermination of Western Armenian Orphans during the Occupation of Alexandropol District (1920–1921)

9. Inga AVAGYAN (Armenia)

Kumayri Historical and Cultural Museum-Reserve,

Shirak Center for Armenological Studies

The Prisoner Between Prison Cell Life and the Criminal Underworld: Based on the Memoirs of Karapet Durgaryan

FOLKLORE AND FOLK CULTURE

Chairs:

Hasmik MATIKYAN, PhD in Philology, Associate Professor

Lusine GHREJYAN, PhD in Philology, Associate Professor

1. Ester KHEMCHYAN (Armenia)
Institute of Archaeology and Ethnography
Real-Life Narratives in the Oral Tradition of the Kars–Shirak Region

2. Antoaneta ANGUELOVA (Bulgaria)
Sofia University "St. Kliment Ohridski"
Female Characters in Armenian Fairy Tales: Classification and Analysis

3. Hasmik HARUTYUNYAN (Armenia)
Gyumri Branch of Yerevan Komitas State Conservatory
The Songbook as a Source for Research and Source Studies

4. Lusine GHREJYAN (Armenia)
Institute of Archaeology and Ethnography

Hasmik MATIKYAN (Armenia)
Shirak Center for Armenological Studies
Contemporary Manifestations of Traditional Folklore in the Shirak Region (Based on 2026 Fieldwork Materials)

5. Hasmik ABRAHAMYAN, Astghik LALABEKYAN, Roman HOVSEPYAN (Armenia)
Institute of Archaeology and Ethnography
On the Bread-Making Culture of Armenians (Based on Ethnographic Research Conducted in Syunik)

6. Devender KUMAR (India)
Banaras Hindu University
Documenting Women's Folk Songs: Observations from Fieldwork in Rural Haryana

7. Siranush PARSADANYAN (Armenia)
Manuk Abeghian Institute of Literature, NAS RA
August von Haxthausen and Armenian Folk Tradition

8. Sydney TIRSCHWELL (USA)
Carleton College
Brehon Law and Butter-Stealing Witches in Early Modern Ireland: Legal Traditions, Folk Beliefs, and Safeguards against Witch-Hunting

9. Karine SAHAKYAN (Armenia)
Shirak Center for Armenological Studies;
Shirak State University
Roza HOVHANNISYAN (Armenia)
Shirak Center for Armenological Studies
Ethnocultural Manifestations of Formulaic Speech: Experience, Memory, and Survival

10. Varduhi BALOYAN (Armenia)
Shirak Center for Armenological Studies
The Folk Tale of Shirak and Children's Reading: From Folklore to Children's Literature

11. Hasmik MATIKYAN (Armenia)
Shirak Center for Armenological Studies,
Shirak State University
Paul COWDELL (United Kingdom)
University of Bristol
Armanush VARDANYAN (Armenia)
Shirak Center for Armenological Studies
The Symbolism of Food in Children's Folklore Texts (Based on Comparative Materials from Kars and Shirak)

Participating Institutions

1. Sofia University “St. Kliment Ohridski,” Bulgaria

2. Carleton College, United States of America

3. Ilia State University, Georgia

4. University of Bristol, United Kingdom

5. Banaras Hindu University, India

6. Shirak Center for Armenological Studies, Armenia

7. Institute of Archaeology and Ethnography, Armenia

8. Manuk Abeghian Institute of Literature, Armenia

9. Yerevan Komitas State Conservatory, Armenia

10. “Kumayri” Historical and Cultural Reserve-Museum, Armenia

11. National University of Architecture and Construction of Armenia

12. Shirak State University, Armenia

ՆՇՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ / FOR NOTES

ՆՇՈՒՄՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ / FOR NOTES